

Bruksela, 3 października 2025 r.
(OR. en)

13391/25

ENV 914
CLIMA 380

NOTA

Od:	Sekretariat Generalny Rady
Do:	Komitet Stałych Przedstawicieli / Rada
Dotyczy:	Środowiskowe aspekty Europejskiego paktu na rzecz wszechoceanu: ochrona różnorodności biologicznej mórz – Wymiana poglądów

1. W dniu 5 czerwca 2025 r. Komisja przedstawiła komunikat w sprawie Europejskiego paktu na rzecz wszechoceanu¹. Pakt ten jest kompleksową strategią mającą na celu lepszą ochronę oceanów, promowanie dobrze prosperującej niebieskiej gospodarki oraz wspieranie dobrostanu osób mieszkających na obszarach przybrzeżnych. Jednym z sześciu priorytetów paktu jest ochrona i przywracanie zdrowia wszechoceanu.
2. Aby ukierunkować wymianę poglądów na temat Europejskiego paktu na rzecz wszechoceanu podczas zbliżającego się posiedzenia Rady (ds. Środowiska) w dniu 21 października 2025 r., prezydencja przygotowała dokument informacyjny oraz dwa pytania, przedstawione w załączniku do niniejszej noty.
3. Komitet Stałych Przedstawicieli jest proszony o zapoznanie się z dokumentem informacyjnym prezydencji oraz o jego przekazanie Radzie w celu przeprowadzenia wyżej wspomnianej wymiany poglądów.

¹ Dok. 9876/25 – COM(2025) 281 final.

**Środowiskowe aspekty Europejskiego paktu na rzecz wszechoceanu: ochrona różnorodności
biologicznej mórz
– Wymiana poglądów –**

Dokument informacyjny prezydencji oraz pytania do ministrów

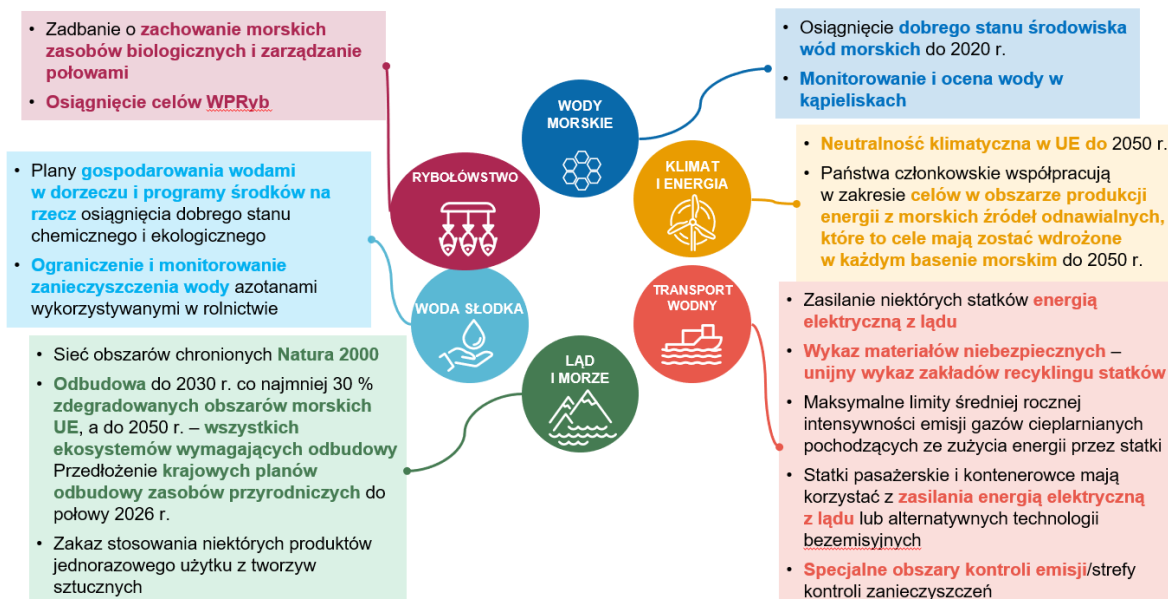
Oceany i morza mają podstawowe znaczenie dla życia na Ziemi oraz dla dobrobytu, konkurencyjności, bezpieczeństwa i zrównoważonej przyszłości. Jednak stan środowiska morskiego pogarsza się w wyniku skumulowanych skutków zmiany klimatu, zanieczyszczenia i nadmiernej eksploatacji zasobów morskich. Presje te są dodatkowo spotęgowane przez inne działania i pojawiające się zagrożenia.

Aby sprostać tym wyzwaniom, w dniu 5 czerwca 2025 r. Komisja przedstawiła komunikat dotyczący europejskiego paktu na rzecz wszechoceanu. Pakt wprowadza nową wizję unii na rzecz wszechoceanu, wzmocnioną silniejszymi ramami zarządzania, aby zapewnić dostosowanie działań związanych z naszymi oceanami oraz zapewnić lepsze wdrażanie prawodawstwa UE, jak również lepszą realizację zarówno wiążących jak i ambitnych celów dotyczących ochrony oceanów i zrównoważonego zarządzania. Wraz z paktem Komisja przedstawiła również strategię odporności gospodarki wodnej.

Po raz pierwszy przedstawiono całościowe podejście we wszystkich obszarach polityki i sektorach. W pakcie wyznaczono sześć priorytetów: 1) ochrona i przywracanie zdrowia wszechoceanu, 2) pobudzanie trwałej konkurencyjności niebieskiej gospodarki, 3) wspieranie społeczności nadbrzeżnych, wyspiarskich i regionów najbardziej oddalonych, 4) postęp w badaniach nad oceanami, rozwój wiedzy, umiejętności i innowacji, 5) poprawa bezpieczeństwa morskiego i obrony jako warunku wstępnego oraz 6) wsparcie unijnej dyplomacji w dziedzinie mórz i oceanów i międzynarodowego zarządzania opartego na zasadach.

Poniżej zilustrowano złożone współzależności między powiązanymi z wszechoceanem celami zawartymi w różnych obszarach polityki i sektorach (zob. s. 2 paktu):

WYBRANE CELE ZWIĄZANE Z OCEANAMI W PRAWODAWSTWIE I POLITYCE UE

W rozdziale 2 paktu skupiono się konkretnie na zintegrowanym podejściu do dbania o zdrowie oceanów i zrównoważonym wykorzystywaniu oceanów, które to podejście obejmuje nie tylko ochronę i odbudowę życia morskiego oraz podstawowych usług ekosystemowych oceanów, ale uwzględnia rolę oceanu jako sprzymierzeńca w walce ze zmianą klimatu. Kładzie się nacisk na zrównoważone zarządzanie działalnością morską oraz na przeciwdziałanie zanieczyszczeniu mórz i wód słodkich.

W pakcie podkreślono również, jak ważne jest stosowanie podejścia ekosystemowego do zarządzania działalnością morską, co określono w dyrektywie ramowej w sprawie strategii morskiej, a także, że konieczne są dalsze działania, aby osiągnąć dobry stan środowiska. Komisja planuje również przegląd dyrektywy ramowej w sprawie strategii morskiej, aby przyspieszyć postępy.

W pakcie uznaje się również, że ekosystemy morskie i przybrzeżne stoją w obliczu poważnych zagrożeń wynikających z zanieczyszczenia, w tym składnikami odżywczymi pochodzącymi z działalności prowadzonej na lądzie i na morzu. Aby zająć się źródłami zanieczyszczeń pochodzących z lądu, Komisja planuje również udoskonalić podejście „od źródła do morza” za pomocą strategii odporności wodnej i wesprzeć społeczności nadbrzeżne w walce z zanieczyszczeniami pochodzącymi z lądu, uznając ich strażniczą rolę w miejscu, w którym zanieczyszczenie lądowe powoduje degradację ekosystemów morskich.

Siedliska morskie i morskie dziedzictwo kulturowe – od skupisk trawy morskiej po namorzyny – nadal podlegają presji wynikającej z działań człowieka na lądzie i na morzu, co potęguje skutki zmiany klimatu. W pakcie zaproponowano działania w oparciu o cztery przewodnie zasady:

1) podejście „od źródła do morza” w zakresie zwalczania zanieczyszczeń; 2) zasada ostrożności; 3) podejmowanie decyzji politycznych na podstawie nauki; oraz 4) podejście ekosystemowe. Dąży się w nim do osiągnięcia lepszej spójności pomiędzy wszystkimi odpowiednimi sektorami.

W pakcie uznano również rosnącą presję ze strony działalności morskiej, takiej jak energia morska, rybołówstwo i akwakultura, żegluga, turystyka i rekreacja. Odbudowa ekosystemów i różnorodności biologicznej mogą jednocześnie pomagać w łagodzeniu zmiany klimatu poprzez wzmocnienie naturalnej zdolności oceanów do wychwytywania dwutlenku węgla.

Pomimo poprawy w niektórych obszarach, nie we wszystkich europejskich wodach morskich osiągnięto dobry stan środowiska. Ponadto, pomimo kluczowej roli dobrze połączonych i skutecznie zarządzanych chronionych obszarów morskich jako jednego ze środków ochrony i odbudowy ekosystemów i sieci troficznych, obecnie jedynie 12,3% wód UE uznaje się za chronione. Zawarty w globalnych ramach różnorodności biologicznej z Kunmingu/Montrealu cel dotyczący objęcia do 2030 r. ochroną 30% oceanów oraz ustanowiony w unijnej strategii na rzecz bioróżnorodności 2030 cel dotyczący objęcia do 2030 r. ścisłą ochroną 10% mórz UE nie zostały jeszcze osiągnięte. W związku z tym poprawa i utrzymanie zdrowia oceanu będzie wymagało innowacji, współpracy i zaangażowania we wszystkich sektorach na szczeblu lokalnym, europejskim i globalnym.

W tym kontekście globalne porozumienie dotyczące morskiej różnorodności biologicznej na obszarach znajdujących się poza jurysdykcją krajową (porozumienie BBNJ) może przyczynić się do znaczącego pozytywnego rozwoju w zakresie ochrony środowiska morskiego, dając krajom możliwość ustanowienia na morzu pełnym dużych chronionych obszarów morskich obejmujących dwie trzecie naszych oceanów. We wrześniu porozumienie BBNJ osiągnęło wymaganych 60 ratyfikacji, co oznacza, że wejdzie w życie w styczniu 2026 r. Ratyfikacja przez wszystkie państwa członkowskie UE, a także pełne i skuteczne wdrożenie mają obecnie zasadnicze znaczenie dla globalnego utrzymania ekosystemów morskich, ale także dla utrzymania wiodącej roli UE i jej ambicji w zakresie zarządzania oceanami.

Pytania do ministrów

Ministrowie są proszeni o podzielenie się opiniami na temat następujących kwestii:

1. Jakie są, Państwa zdaniem, główne wyzwania i przeszkody dla zapewnienia dobrego stanu środowiska w naszych oceanach? Jakich kluczowych instrumentów brakuje w tym względzie?
2. Które elementy dyrektywy ramowej w sprawie strategii morskiej – i w jaki sposób – należałoby dostosować, by jak najlepiej pomóc w realizacji wizji zawartej w pakcie na rzecz wszechoceanu?
